وەزارەتی ناوخۆ

ژمارە : ١٠٤٧١ لە ٢٠٢٠/٧/٢٦

بەیانی ژمارە (٤٥)ی ساڵی ٢٠٢٠

مەرجەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێل

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ و ئاماژە بە کۆنووسی هاوبەشی نێوان وەزارەتی ناوخۆ/ بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان و وەزارەتی دارایی و ئابووری / بەڕێوەبەرایەتی گشتی گومرگ و بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتووچۆ و بەڕێوەبەرایەتییەکانی هاتووچۆ لە هەر سێ پارێزگای (هەولێر – سلێمانی – دهۆک) و نوێنەرانی کۆمپانیاکانی پشکنینی توندوتۆڵی ئۆتۆمبێل لە ڕۆژی ٢٠٢٠/٧/١٣ و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە دەرچواندنی ئەم بەیانە :

مەرجە گشتییەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێل

ماددەی (١):

١- ئۆتۆمبێل دەبێت بەلایەنی کەم دوو (ئێرباگ)ی لای شوفێر و تەنیشت شوفێر و سیستەمی (ABS)ی هەبێت .

٢- بڕوانامەی (COC) تایبەت بۆ ئۆتۆمبێل کە لە دەروازەیەکی سنووری هاوردە دەکرێن دەبێت بڕوانامەی ئەو کۆمپانیایانەی بۆ بکرێت کە لەو دەروازە سنوورییە کاردەکات و مۆر و پشتراست بکرێتەوە .

٣- ئۆتۆمبێلی جۆری پاص لە (١٤) نەفەر کەمتر دەبێت بەلایەنی کەم دوو (ئێرباگ)ی هەبێت لای شوفێر و تەنیشت شوفێر و لە (١٤) نەفەر بەرەو سەرەوە مەرج نیە (ئێرباگ)ی هەبێت .

٤- ئۆتۆمبێلی کلاسیک دەبێت بەلایەنی کەم (٤٠) ساڵ بەسەر دروست کردنی تێپەربوو بێت و دوای تۆمارکردنی هیچ کڕین و فرۆشتنی پێوە ناکرێت .

٥- هێنانە ژوورەوەی ئۆتۆمبێلی خوار مودێل تەنیا لە دەسەڵاتی وەزیری ناوخۆ و وەزیری دارایی و ئابووری دەبێت و کار بە هیچ نوسراوێک ناکرێت کە بە واژووی وەزیری ناوخۆ نەبێت .

٦- هاوردەکردنی ئۆتۆمبێلی قەلغان (درع) تەنها لە دەسەڵاتی وەزیری ناوخۆیە .

٧- ئۆتۆمبێلی کارەبا یان هەجین بە ڕسوماتی (٤) پستون تۆمار دەکرێت .

٨- هەڵە لە مەنەفستی ئۆتۆمبێلی تۆمارکراو یان تۆماری یەکەمین جار لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی گومرگی پارێزگاکان چارەسەر دەکرێت .

٩- ئۆتۆمبێلی کشتوکاڵی و بیناسازی (الزراعیه و الإنشائیه) مەرج نیە ئێرباگی هەبێت .

١٠- هاوردەکردنی ئۆتۆمبێلی دوو مۆدێل (کۆن)تر لە مۆدێلی ساڵ ڕێگە پێدراوە تا (١١/١)ی هەموو ساڵێک.

١١- تۆمارکردنی ئۆتۆمبێلی ساڵی نوێ لە (٩/١)ی هەموو ساڵێک دەست پێ دەکات .

١٢- گشت ئەو ئۆتۆمبێلانەی بەسووتەمەنی (بەنزین ، گاز، غاز ، کارەبا) کاردەکەن دەهێنرێنە ژوورەوە بەپێی ڕێنماییەکان .

ماددەی (٢) :

١- پێویستە ئۆتۆمبێلی (کیلۆمەتر سفر) بڕوانامەی (COC) لەگەڵدا بێت یان پشکنینی کواڵیتی لە دەروازە سنورییەکان لە لایەن کۆمپانیاکانی پشکنین بۆ بکرێت .

٢- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە بۆ فەرمانگەکانی حکومەتی هەرێم دەهێنرێنە ناوەوەی هەرێم تەنیا بە ژمارەی میری تۆمار دەکرێت و ناکرێت خاوەنداریەتی بگوازرێتەوە جگە لەوانەی کە بەپێی یاسای ژمارە (٣٢)ی ساڵی ١٩٨٦ دەفرۆشرێت وە هەر ئۆتۆمبێلێک بهێندرێتە ناوەوەی هەرێم بەپێی یاسای ئاماژە پێکراو مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت لەکاتی فرۆشتنی .

٣- ئۆتۆمبێل دەبێت لە (١٠٠) کیلۆمەتر زیاتر نەڕۆیشتبێت کاتێک دەگاتە دەروازە سنوورییەکان و بە (کیلۆمەتر سفر) ئەژمار دەکرێت .

مەرجەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێلی بەکار هاتوو

ماددەی (٣) :

١- ئۆتۆمبێلی بەکار هاتوو دەبێت (Clean Title) بێت .

٢- ئۆتۆمبێلی (Clean Title) ئەمانەی خوارەوە دەگرێتەوە .

أ- ژێرئاو کەوتوو و سووتاو و بڕاوە نەبێت .

ب- شاصی و بەدەنی لێدراو نەبێت .

ج- توکمەی دەرگا و بان و بەدەنی پێشەوە و پشتەوەی لێدراو نەبێت .

د- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە لە ڕاپۆرتی (CAR FAX) دەستەواژەی (Minor Damage) یان تێدا هاتووە ئەگەر هیچ کام لە خاڵەکانی (أ ، ب ، ج)ی سەرەوەیان نەبێت .

هـ - ئێرباگەکانی کار بکەن .

و- بۆیاغی لەسەر ساغی بۆ جوانی یان شاردنەوەی شوخت و لێدراوی بچووک بەبێ ئەوەی کاتێکردنی کردبێت لەو پارچانەی کە خاڵەکانی (أ ، ب ، ج)ی سەرەوەیان ئاماژەی پێدراوە .

٣- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە هاوردە دەکرێن لە وولاتانی (ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ، کەنەدا ، مەکسیک) دەبێت (COC) یان هەبێت و (کار فاکس) یان بۆ بکرێت .

٤- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە لەو وولاتانەی کە سیستەمی (کار فاکس) پەیڕەو ناکرێت داوای سیستەمی ئەو وولاتە بکرێت کە کاری پێدەکرێت و دواتر لە دەروازە سنوورییەکان پشکنینی کواڵیتی بۆ بکرێت .

٥- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە بۆ کاری پۆلیس و تاکسی و کۆمپانیاکان بەکارهاتووە ڕێگایان پێ دەدرێت هاوردە بکرێن بەو مەرجانەی کە لەم بەیانە دیاری کراوە .
٦- بەرێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆی پارێزگاکان پابەندن بە تۆمارکردنی سەرجەم ئۆتۆمبێلە هاوردەکراوەکان بەپێی ئەم بەیانە .
٧- لیژنەی هونەرییەکانی کە بەفەرمانی وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (١٣٥٩٥) لە ٢٠١٩/٨/٨ پێک هێنراون پشکنینی ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە لەم بەیانە هاتووە دەکەن .
٨- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە لە نێوان ماوەی داخل بوونیان لە دەروازەی سنووری و تۆمارکردنیان تووشی ڕووداوی هاتووچۆ دەبن ، بەپشتگیری بەرێوەبەرایەتی هاتووچۆی تایبەتمەند و بەپێی هێلکاری شوێنی ڕووداو (مخطط محل الحادث) کە لەلایەن ئەفسەری هاتووچۆ ئەنجام دەدرێت تۆمار دەکرێن دوای چاککردنەوەیان بەمەرجێک بەپێی مەرجەکانی ئەم بەیانە هاوردەکرابن .
٩- ڕاپۆرتی (CAR FAX) یان هەر ڕاپۆرتێکی تر تایبەت بە ئۆتۆمبێلی بەکارهاتوو وەک ڕێبەرێک (دلیل) بەکاردێت لەلایەن کۆمپانیاکانی پشکنینی کواڵیتی و پێدانی (COC) و ئەگەر لەنێوان ئەو ڕاپۆرتانە و (COC) ئۆتۆمبێل جیاوازی هەبێت ئەوا پشت بە بڕوانامەی (COC) دەبەسترێت .

ئەحکامە داراییەکان

ماددەی (٤) :

١- بڕی (٢٥٠٠٠) بیست و پێنج هەزار دینار وەردەگیرێت لەکاتی ئەنجام دانی پشکنین بۆ ئۆتۆمبێلی هاوردەکراو لە دەروازەی سنووری بە هەموو جۆرەکانی .
٢- ئەو بڕە پارەیەی بڕگەی (١) بەپێی پسوولەی ژمێرکاری (٣٧/أ) وەردەگیرێت وەک داهاتی کۆتایی سەر گەنجینەی هەرێم تۆمار دەکرێت .
٣- بڕی (٢٥٠٠٠) بیست و پێنج هەزار دینار وەردەگیرێت لەکاتی پشکنینی ئۆتۆمبێل لە بەرێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆ بە مەبەستی دڵنیابوون لە جێبەجێ کردنی ماددەکانی ئەم بەیانە و دەخرێتە سەر حیسابی پەرەپێدانی هاتووچۆی پارێزگاکان

ماددە (٥) :

پێبژاردنەکانی سەر پێچی کردن :

یەکەم : ئەگەر کۆمپانیاکانی پشکنینی کواڵیتی پابەند نەبن بەم بڕگانەی لەم بەیانە هاتووە سزای پێبژاردن دەدرێت بەم شێوەیەی خوارەوە :

١- بۆ جاری یەکەم بڕی (٥،٠٠٠،٠٠٠) تەنها پێنج ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبێلێک .
٢- بۆ جاری دووەم بڕی (١٠،٠٠٠،٠٠٠) تەنها دە ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبێلێک .
٣- بۆ جاری سێیەم بڕی (٣٠،٠٠٠،٠٠٠) تەنها سی ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبێلێک .

٤- هەر جارێکی دیکە کە دووبارە ببێتەوە (٢٠،٠٠٠،٠٠٠) تەنها بیست ملیۆن دیناری دیکە دەخرێتە سەر دوای سزای پێشووتری کە دراوە بۆهەر ئۆتۆمبێلێک .
٥- ئەو برە پارانە دەخرێتە سەر حیسابی وەزارەتی دارایی وئابووری و بەپێی پسوولەی ژمێرکاری (٣٧/أ) وەردەگیرێت وەک داهاتی کۆتایی سەر گەنجینەی هەرێم تۆمار دەکرێت .

دووەم :

١- ئەگەر کۆمپانیاکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێل بەپێچەوانەی رێنماییەکان ئۆتۆمبێل هاوردە بکەن و بیهێننە ناو هەرێمی کوردستان ئەوا پێبژاردنیان پێ دەکرێت بەبڕی (١٠،٠٠٠،٠٠٠) دە ملیۆن دینار .
٢- ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە بەپێچەوانەی مەرجەکانی ئەم بەیانە هاوردەکراون لەلایەن بەرێوەبەرایەتییەکانی هاتووچۆ لە هەرێم دەستی بەسەردا دەگیرێت و دەگەرێنەوە بۆ ئەو دەروازەی کە لێی هاوردەکراوە لەسەر ئەرکی کۆمپانیا یان لایەنی هاوردە کار .

ماددەی (٦) :

هەر ئەفسەرێک یان کارمەندێکی هاتووچۆ یان پۆلیس یان فەرمانبەری شارستانی کە تایبەتمەندن بە پشکنین و تۆمارکردنی ئۆتۆمبێل کەمتەرخەمی بنوێنێت یان چاوپۆشی بکات لە جێبەجێ کردنی برگەکانی ئەم بەیانە ئەوا بەپێی یاسای سزا دانی هێزەکانی ئاسایشی ناوخۆ ژمارە (١٤)ی ساڵی ٢٠٠٨ و یاسای بەرزەفتی فەرمانبەرانی دەوڵەت ژمارە (١٤)ی ساڵی ١٩٩١ و یاسا بەرکارەکان لە هەرێم لە لایەن وەزارەتی تایبەتمەندەوە رێکاری یاسایی بەرامبەر دەگیرێتەبەر .

ماددەی (٧) :

١- ئەم بەیانە لە رۆژ دەرچوونی جێبەجێ دەکرێت و ئەو ئۆتۆ مبێلانە دەگرێتەوە کە لە دوای ٢٠٢٠/١/١ هاوردەی ناو هەرێم کراون لەرێگای دەروازە سنوورییەکانی هەرێمی کوردستان .
٢- کار بەهیچ رێنمایی و بەیانێک ناکرێت دوای دەرچوو ئەم بەیانە .

رێبەر ئەحمەد
وەزیری ناوخۆ